

ARTS

Els escenaris del record

TEXT: EVA VENTURA

Josep Comes i Busquets, Barcelona 1924. Pintor de parets d'interiors d'esglésies cremades durant la guerra, sota l'aprenentatge del mestre Rallo. Dibuint i retolista de publicitat. Professor de dibuix a l'Acadèmia Miralles i al Col·legi Mercantil. Decorador d'interiors. Pintor des de la maduresa.

Oficis relacionats directament amb la temàtica i la tècnica de la seva obra pictòrica, en la qual quasi de forma obsessiva ens descriu uns móns sense figures humanes però totalment humanitzats.

Aprèn a dibuixar i a pintar des de molt jove, de la mà de Manel Rallo. Són dibuixos de figures humanes imaginàries pertanyents a una primera etapa "de joventut" cronològicament situada en la post-guerra.

Uns anys més tard queda enlluernat pels camps de Sòria en un viatge, amb el seu amic pintor Valls Areny. Formes i colors que ell ja havia pintat sense haver-los vist mai.

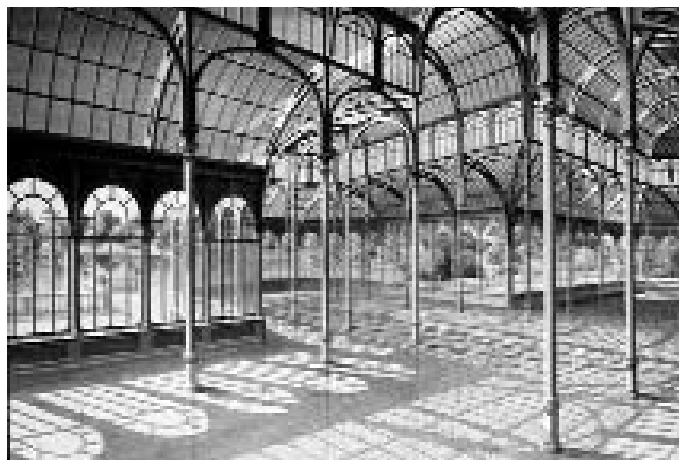
Durant els anys de ple franquisme enceta una pintura d'idees, de compromís social.

I després de vint anys dedicat al món de la decoració d'interiors torna a la pintura de forma exclusiva. Senzillament es dedicarà a ser pintor, un pintor hiperrealista que no ha parat fins als darrers anys de produir obra i inaugurar exposicions arreu (Sabadell, Barcelona, Madrid, París, Nicaragua).

D'aquesta època són uns dibuixos a llapis que insinuen clarament la seva tendència a un realisme més enllà de la realitat.

Pinta al tremp d'ou, tècnica medieval que s'emprava en els retaules romànics i que ell ja havia utilitzat per a pintar pergamins, de la mà, altra vegada, del mestre Rallo.

Tècnica associada al tarannà pacient de l'artista. Rovell d'ou amb aigua bullida que esdevé mixtura. Pigments que barrejats amb la mixtura donen color als móns interiors que captiven la nostra mirada. Tonalitats que són impossibles d'aconseguir amb qualsevol altra tècnica pictòrica i que s'adiuen a allò que ell vol aconseguir: un món de transparències i opacitats, i una fluïdesa en el detall d'una ductilitat exquisida.

Apunts de la realitat, dibuixats sobre el paper, que ell mateix reelabora i amplia amb el record d'allò que ha vist fins que aconsegueix tenir la idea clara i definitiva. Llavors és quan es posa a pintar de debò.

Fusta preparada amb blanc d'Espanya i cola, convertint-se així en estuc a punt de ser esgrafiada. Una, dues, tres i potser quatre setmanes de treball intens amb un rerefons de notes clàssiques que sempre l'acompanyen. I és que necessita la música per pintar.

Realisme màgic:

Espais rústics en els quals hem viscut, o potser passat. Interiors amb punts de fuga. Obertures que no sabem on ens portaran. Llocs de pas, d'anada, de fugida o de tornada que ens donen la possibilitat d'obrir-nos a un món exterior que desconexim, o no.

Objectes elaborats per la mà artesana, envellits perquè s'han fet servir i el temps, inexorablement, ha passat davant dels nostres ulls i amb nosaltres.

Explosió de llibertat. Interiors modernistes de grans arquitectes i també de grans artesans. A aquests darrers és a qui els fa un gran homenatge pintant amb un realisme extrem les seves parets esgrafiades i les seves rajoles decorades.

Són els escenaris del record, tal com diu Àlex Susanna. El maó, el ferro, el vidre, el marbre, el guix, l'estucat, el color, la rajola... És en els seus quadres on trobem aquest món: el dels grans artesans.

Amb tot, no deixem de preguntar-nos...

On van aquelles escales? Qui les ha pujat o baixat?

On ens porten? Tant se val, el cas és que ens conviden a passar-hi.

Si no ens reflectim en el mirall, és que no hi som?

O senzillament ens trobem en una altra dimensió i veiem més enllà del que veuríem realment?

Quina hora marquen els rellotges? El pas del temps de les coses i de nosaltres mateixos.

Interrogants que no es resolen i per això mateix ens atrapen.

Móns que encara tenim a l'abast i no ens aturem a observar en la nostra quotidianitat. Uns móns que no són estàtics i transcorren ple de signes que n'indiquen la seva caducitat.

No hi ha ningú, però hi és tothom.

Senyals que ens fan evidents la presència humana: una porta oberta, un llibre, un abric, una tassa...

Aquí hi viu algú oi? Per què mira què hi ha?

Ens preguntarem amb ulls d'infant davant de cada obra.

I finalment la darrera incògnita: la llum.

La llum del sol natural i la llum artificial, amb valor propi, pura, inquietant.

És l'ambient: aquelles coses que sobrepassen la realitat, que es pinten però no es poden pintar (diu el mateix artista). Les pintem però no sabem com.

La presència del que no hi és.

Talment màgia.

"La llum existeix més enllà i molt abans de les coses, i continuarà després que les coses no hi siguin"

JOSEP MARIA CARANDELL

"Realisme amb ànima. Soledats aparentment fredes però amb vida interior. No copia, sinó que explica."

JOSEP MARIA CADENA

"No és obra novella, és vi ranci que no sols plau gustar sinó també xumar-la a fons, fins embriagar-s'hi"

B. XIFRÉ MORROS

"La vida és curta, no pels anys, sinó pel poc que pots abastar. En voldries treure més del que fas. Penso: i si hagués escrit?. Però si pinto no escric i si escric no pinto. N'hauries de viure tres o quatre a la vegada!"

JOSEP COMES I BUSQUETS